

MARTIN
WALSER

KÉNYSZERVIRÁGZÁS

FORDÍTOTTA: NÁDORI LÍDIA

TYPOTEX

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez. Ez a kiadvány a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásáért.

Die Übersetzung dieses Werkes wurde von Goethe-Institut aus Mitteln des Auswärtigen Amtes gefördert.

Originally published under the title *Angstblüte*
Copyright © 2006 by Rowohlt Verlag GmbH, Reinbek bei Hamburg
Hungarian translation © Nádori Lídia, 2017
Hungarian edition © Typotex, Budapest, 2017
Engedély nélkül semmilyen formában nem másolható!

ISBN 978 963 279 944 5
ISSN 2064–2989

TYPOTEX VILÁGIRODALOM

Kedves Olvasó!

Köszönjük, hogy kínálatunkból választott olvasnivalót!
Újabb kiadványainkról, akcióinkról a www.typotex.hu
és a facebook.com/typotexkiado oldalakon értesülhet.

Kiadja a Typotex Elektronikus Kiadó Kft.
Felelős vezető: Votisky Zsuzsa
Főszerkesztő: Horváth Balázs
A kötetet gondozta: Kenyő Ildikó
A borítót tervezte: Fölföldi Fruzsina

Készült a Multiszolg Bt. nyomdájában
Felelős vezető: Kajtor Bálint

EGY

1.

GUNDI VOLT. OLYAN HANGON BESZÉLT, MINTHA LENNE VALAKI A KÖZELBEN, aki nem hallhatja, amit mond. Karl látta maga előtt, amint leszegi a fejét, hogy a szája a lehető legközelebb legyen a telefonhoz. Közben zavartalanabban nem is élhetett volna abban a kisebbfajta kastélyban a Menterschwaigén. Alapjában véve laza volt. Maga a megtestesült higgadtság, mondta róla Diego. Olykor úgy fogalmazott: isteni higgadtság. Ezen a napon azonban volt oka a sürgetésre. Diego a schwabingi kórházban fekszik. Reggel nem tudott felkelni, képtelen volt megmozdítani a karját-lábát, és ettől annyira megrémült, hogy azonnal elhányta magát. Gundi hívta az ügyeletes orvost, aki a schwabingi

kórházba küldte Diegót; már negyvennyolc órája fekszik odabent, az orvosok azonban nem tudnak megegyezni abban, hogy mi lehet a kiváltó ok. Pontosabban az agyvérzést már kizárták, az SM-et még nem. Amikor Karl von Kahn meghallotta, hogy mindez már tegnapelőtt történt, nem tudott visszafojtani egy panaszos felkiáltást: Ne!

De, mondta erre Gundi tompa hangon.

Mire Karl, hevesebben: Mondd meg Lambertnek, hogy azonnal odamegyek.

Karl! Ezúttal Gundi szólt élesen. Karl!

A férfi ezt először nem értette, aztán rájött, hogy Lambertnek nevezte Diegót, és hogy ez fáj Gundinak. Most, hogy Diego ilyen nyomorult állapotban van, különösen rosszul esett neki.

Gundi, drága Gundi!, kiáltott fel Karl, annyira sajnálom, el sem tudom mondani, mennyire. Töröld, vedd úgy, hogy nem hallottad, ne tulajdoníts neki jelentőséget. Nagyon kérek.

Azt fogom tenni, mondta a nő.

Köszönöm, Gundi.

Szóval háromkor.

Karl fölírta: 4-es épület, 4a részleg, 4023-as szoba.

Háromkor.

Gundi erre inkább csak lehelte: Igen.

Karl megvárta, hogy a nő tegye le a telefont, nagy lélegzetet vett, és elújságolta mindezt Helennek. Ő már az íróasztalánál ült, az apja egykori íróasztalánál. Gyakran mondogatta, ha viszi még valaha valamire, azt a második férjének köszönheti majd, aki az első férje, egyáltalán: a férje. Ezzel a korán kelőt dicsérte benne. Karl von Kahn egyenesen életfeltételül szabta magának, hogy az ügyfelei előtt keljen ki az ágyból, és még azelőtt tanulmányozza a tőzsdei árfolyamok ala-

kulását, hogy ők ezt megtennék. Feltűnés nélkül kiszedte mindegyikükből, mikor is szoktak kelni. Hét előtt senki sem ült a képernyő előtt. Úgyhogy ő hétkor már ott rostokolt. Ebből következően hétkor Helen is az íróasztalánál ült. Karl tette korán kelővé. Ez nagyon tetszett volna az apjának, mondogatta. Helen ezzel adta Karl tudtára, hogy az apja tetszését elnyerni jószerével a legtöbb, ami elérhető.

Amikor meghallotta, mi történt Lamberttel, fölkel, odament a dolgozószoba ajtajában álló Karlhoz, a mellkasának támasztotta a fejét, és annyit mondott: Karl, szegénykém.

Mire Karl: Mondd inkább azt, hogy szegény Lambert.

Ez volt az egyik kedvenc testhelyzetük: Helen arca Karl mellkasához simulva, Karl áll a nő szőke hajában. Hozzá tartozott még, hogy Karl átölelte Helent, és az állával megdörzsölte kissé a nő fejét. Erre most képtelen volt.

Azt mondta: Ne haragudj.

Óvatosan eltolta magától, és megsimogatta, majd fölment a dolgozószobájába. Ott lerogyott az íróasztala előtti székre, hátrabillentette, és a meredek mennyezet gerendáit kezdte bámulni.

A barátját Lambertnek hívták annak idején, amikor megállt Karl előtt – aki már megint hiába várta a depressziós teniszpartnerét –, és azt mondta: Az én partnerem sem jön, szerintem játszunk. Lambert Trautmann-nak hívnak. Tudom, vágta rá Karl. És közben arra gondolt: Látom. Maga pedig Herr von Kahn, Erewein öccse, akinek sokat köszönhetek. Ő is magának, mondta Karl. Ennek örülök, jegyezte meg Lambert.

Aztán játszottak, Lambert nyert, de csak egy hajszállal, Karlnak pedig semmi kifogása nem volt az ellen, hogy egy ilyen hegyomlásszerű férfiú egy hajszállal megverje. Nem volt sokkal magasabb

nála, de masszívabbnak, súlyosabbnak, erőteljesebbnek látszott. Lambert és Karl ezután évekig játszottak együtt. Lambert közben órákat is vett. Először a Teniszakadémián Niki Pilictől, később kevésbé híres oktatóktól. Karl soha nem vett órákat. Abból, hogy mégis ugyanolyan gyakorisággal veszített, illetve nyert, mint Lambert, arra következtetett, hogy voltaképpen ő a jobb játékos kettejük közül. Nem lehetett azonban nem észrevenni, hogy Lambert is így vélekedik magáról. Mindig újabb és újabb taktikákkal lepte meg Karl, amiket az oktatóitól tanult. Nyestet adogatás, aztán rögtön a hálóhoz előre. Karl örömmel fogadott minden technikai újítást. Minél nagyobb kihívások elé állította Lambert, annál jobb kedve kerekedett. Ez a komoly párharc maga volt a színtiszta boldogság. Ha olykor kétségessé vált, vajon érintette-e a vonalat a labda, abból könnyen vita támadt. Barátok lettek, és tudvalévő, hogy akik soha nem veszekednek, nem is barátok. Annál boldogítóbb volt, amikor egy-egy ilyen vita után visszataláltak a játékba. Karl mindig tudta: ha Lambert egyszer felhagy a teniszezéssel, ő is így tesz. Lambert öt évvel volt fiatalabb nála. Minden játék után megbeszélték a következő időpontját. Lambert egyre nehezebben tudott erre időt szakítani. Amióta a székhelye a Brienner Straße-i épület két emeletét is elfoglalta, gyakorlatilag elérhetetlenné vált. Karl olvasta az újságban, hogy Lambert már egyetlen vásárt sem hagy ki. Baselben, Párizsban, Maastrichtban, Hannoverben, Salzburgban, persze Münchenben és még ki tudja, hány helyen fitogtatta műtárgy- és régiségkereskedői hatalmát. Mindenütt neki volt a legnagyobb standja. De az összes üzleti útja együttvéve sem tudta annyira akadályozni a teniszben, mint az, hogy a legtöbb időt Menorcán töltötte, Gündival. Nyilván nagyszabású átalakításokat vitt véghez az asszony ottani házában és

birtokán. Tenispályát is építtetett, pedig Gundi inkább megvetette a teniszt. Marionettbábuknak való sport, így fogalmazott. Lambert pedig büszkén nevetve adta ezt tovább Karlnak.

Lambertet addig hívták Lambertnek, amíg föl nem fedezte Gundit, vagy amíg Gundi föl nem fedezte őt. A nő kezdettől Diegónak hívta. Az esküvő után közölte, hogy képtelen azon a néven szólítani a férjét, amilyen mások szólították – és Lambert előző két feleségére gondolt. A férfi meghatódott ettől a szerelmi kirohanástól. Azt, hogy Gundi a menterschwaigei villa összes zárját kicseréltette, lehetett gyakorlatias intézkedésnek tekinteni. Gundi azonban mindent kicseréltetett és felújított, amit valamelyik elődje hozott a házba. Néhány hét alatt kiderítette, anélkül hogy Lambert rájött volna, hogy minden eredeti Keshan szőnyeg az első feleség és minden biedermeier darab a második feleségtől való. Ki velük! Lambert számára pedig az összes tisztogatási hullám a nála huszonegy évvel fiatalabb Gundi szerelmének a bizonyítéka volt.

Az első emelet berendezésében Gundi semmi kivetnivalót nem találhatott. Az Énekesek termét, vagyis az egész első emeletet Ruckstuhl, a feltaláló II. Lajos neuschwansteini kastélyának mintájára építtette. Diego csak úgy hívta: bonszaikastély. Az Énekesek termében megtalálta azt a színpadot, amelyre szüksége volt az egyénisége kibontakoztatásához. Amióta a miniatűr kastélyt birtokolta, határozottan érezte magában a becsvágyat, hogy a meghívott vendégei minden estét valódi eseményként éljenek meg. Soha nem érezte velük, mennyire gondosan előkészített minden ilyen alkalmat. Talán nem is volt gondosan előkészítve. Mindig a saját legfrissebb élményét adta nekik tovább. Amikor Voltaire valamelyik könyvében fölfedezte a mondatot: *Le superflu, chose très nécessaire*, akkor azon-

nal tovább kellett adnia, és hozzátennie: ebben a mondatban látja kifejeződni egész életművét, az élete alaphangját, és – ne nevéssék ki őt emiatt a barátai, de – mostantól minden üzleti dokumentumában találkozni fognak a mottóként használt mondattal. *A fölösleges: szükséges dolog*, ráadásul éppen a háziszentje, Voltaire mondta, erre pedig koccintanunk kell azzal a borral, amit Voltaire is nagyra értékelt: Corton Charlemagne-nyal, egészségünkre.

Diego rájött, mivel tud a leginkább kedvezni minden egyes meghívottjának, mi több: mivel szolgálhatja őket a leginkább. És ő kedvezett nekik, szolgálta őket! A meghívottak körét a barátai tették ki, és azok, akiket a barátai kívánt tenni. Olyan hölgyek és urak, akik vevőként is szóba jöhettek.

Az Énekesek termének hat, oszloppal keretezett, félköríves ablaka az Isarra nézett. Az úgynevezett galériaoldalon Diego mindig azt mutatta be, amit éppen a legszebbnek talált, következésképpen a legmelegebben ajánlott a potenciális vevőknek. A kiválasztottaknak. A bonszaikastélyba meghívást kapni és az Énekesek termébe bevezettetni privilégiumnak számított. Még azután is, hogy az üzletét a szelíd Theresienstraßéről áttelepítette a kőkemény Brienner Straßéra – nyilvánvalóvá téve, hol helyezi el magát a műkereskedők rangsorában –, még akkor is szépségbirodalmának szíve volt a miniatűr Neuschwanstein, az Énekesek terme pedig e szív legbelsőbb kamrája. A terem hosszanti oldalának három porcfoszlopon nyugvó boltíve alatt zavartalanul bontakoztatta ki sajátos ízlését. Itt ültek le a vendégek, miután a galériaoldalon megtekintették Diego legújabb szerzeményeit, illetve megvételre ajánlott zsákmányait. Ezek lehettek Rembrandt-rajzok éppúgy, mint a *Kora tavasz báránnyokkal*, a *Bad Tölz melletti pataknál*, Fragonard-metszetek vagy egy *Pásztorfiú*

tehenekkel és borjakkal. De akadtak eredeti Schinkel-székek is a berlini császári kastély etikettjével ellátva, vagy egy 1646-os évjáratú, gyémántberakásos Amati hegedű. És mindig hozzátette: megmondja ő nyíltan és egyenesen, hogy ezt az Adolph Menzel-képet, ezt a Lovis Corinthot, Metternichnek ezt az íróasztalát csak itt, szűk körben mutatja meg, mert nem akarja, hogy valami utcáról betévedő kuncsaft megvegye. Tudni akarta, hová kerül az áru, amit megvételere kínál.

Természetesen mindenkinek, aki elsőként lépte át az Énekesek termének küszöbét, elmesélte, hogyan lett a bonszaikastély tulajdonosa. Ruckstuhlt, a feltalálót tizenöt év munkájával jelentős manierizmusgyűjtővé tette. Ez volt Diego szenvedélye: minden látogatójában fölfedezni, majd kifejleszteni a benne rejlő affinitást. Ruckstuhl, magyarázta Diego, II. Lajos nagy tisztelője volt, azonkívül nehéz ember, aki manierista művészettel vette körül magát, olyan képekkel, amiket érteni nem, csak nézni lehetett. A megmagyarázhatatlan érdekelt. Mielőtt a bélrák arra kényszerítette, hogy megmérgezze magát, gyűjteményét szülővárosának, a kelet-vesztfáliai Rietbergnek ajándékozta. Ruckstuhl egyébként a szennyvízelvezetés területén alkotott forradalmi találmányaiból gazdagodott meg. Utoljára még közreműködött a vákuumtechnika kifejlesztésében, amelynek a segítségével túlzott vízmennyiség felhasználása nélkül is ki lehet szippantani ürülékünket a vonatvécékből.

Ha Diego elmesélt valamit, mindig minden mellékszálát is elő kellett adnia hozzá. Emiatt volt benne némi körülményesség, amit nem is akart eltitkolni a hallgatósága elől. Azt pedig minden őt hallgatónak el kellett ismernie, hogy amit elmesélt, méltó az elmesélésre, tehát a meghallgatásra, még akkor is, ha az alkalmi közönség jobban örült volna, ha rövidebbre fogja. Diegót bizonyára többen is hence-

gőnek tartották, de csak addig, amíg rá nem jöttek, hogy csupán azt mondja, amit tud. Diego azt a benyomást kelti, hogy mindig többet tud annál, mint amit mond. Kibontakozásának voltaképpeni kockázata az volt, hogy a vendégei és a barátai körében akadnak hölgyek és urak, akiknek ezekre az estékre önmaguk kibontakoztatásához van szükségük. Ilyen volt például Amadeus Stengl vagy Markus Luzius Babenberg. A Stengl- és a Babenberg-félék csak az alkalomra vártak, hogy bekapcsolódhassanak, és kis időre a saját témájuk felé terelhesék a beszélgetést. Ők is csak szólistának voltak alkalmasak. Amikor Diego elmesélte, mert tényleg a tárgyhoz tartozott, hogy Ruckstuhl nemcsak II. Lajos, hanem Pettenkofer tisztelője is volt – annak a Max von Pettenkofernek, aki azért kapott nemesi rangot, mert kiépítette a csatornarendszert Münchenben, és így megszabadította a várost a kolerától –, természetesen hozzá kellett tennie, hogy élete során Ruckstuhl gondozta Pettenkofer sírját az Alte Südfriedhofban, pontosabban a temető szélén, mivel Pettenkofer is öngyilkos lett. Öngyilkosság nyolcvanegy évesen. És sokkal megmagyarázhatatlanabb, mint Ruckstuhlé.

Ez volt az a pont, amikor Markus Luzius Babenberg bekapcsolódott. Mindenki előtt világossá akarta tenni, hogy amit elmond, nem hiányozhat a történetből. Pettenkofer öngyilkossága, így Babenberg, minden, csak nem megmagyarázhatatlan; Pettenkofer az egyik depressziós kétségbeesési rohama során követett el öngyilkosságot, mert Robert Koch felfedezte a járványok valódi okozóit, a baktériumokat, miközben ő, az egyszerű higiéniamániás, a szennyvíz-vezető, kénytelen volt bagatellizálni Koch felfedezésének jelentőségét, talán jobb lelkiismerete ellenére. Maga előtt is bagatellizálta. Ki ne ismerné ezt! Ha nem tudjuk elismerni, hogy a konkurensünk fő-

lébünk kerekedett, az azt jelenti, hogy meg kell ölnünk magunkat. A jeles természettudóst valószínűleg nem tanították meg Goethe mondására, miszerint a konkurens vitathatatlan előbbre valóságának egyetlen ellenszere a szerelem. Ezután Babenberg elnézést kért, amiért félbeszakította Diegót. Nem is tette volna, fűzte hozzá, ha nem Pettenkofer egyik dédunokájának az unokatestvére lenne; Pettenkofer öngyilkosságának a történetét gondosan ápolja a családi hagyomány, hogy senki se higgye, az öngyilkossági hajlam továbböröklődik ebben a famíliában.

Babenberg semmi olyat nem mondott, aminek ellent lehetett volna mondani, s ez kissé megnehezítette Diegónak, hogy újra fölvegye az elejtett fonalat. Ám eszébe jutott az életmentő mondat. Olykor megemlítette Ruckstuhl úrnak, így Diego, hogy nagy Voltaire-rajongó, és amikor utoljára találkoztak, Ruckstuhl azt mondta neki, örül, hogy a háza egy Ampère-rajongó kezébe kerül. Ezen lehetett nevetni. És ebbe a nevetésbe Diego beleszólhatott a mondatot: Ruckstuhl mindenesetre a szép őrület oázisának nevezte a villát. És, színvonalát demonstrálendő, hozzátette még, hogy a váratlan dolgok rajongójaként szívesebben utánozta volna Guarino Guarini mesterművét, a Palazzo Carignanót, de az utánzatot könnyebb utánozni, mint az eredetét.

Ezen a ponton Torino-szakértőként még Karl von Kahn is belebeszélhetett volna. Őt azonban tökéletesen kielégítette a hallgatóság szerepe. Nem az ő asztala volt ez a beszélgetés. A beszélők hallgatóság nélkül nem is tudnának beszélni. Mégis fájt neki, hogy Diego barátja anélkül említette meg a Palazzo Carignanót, hogy hozzátette volna: Ruckstuhl megjegyzését akkor tanulta meg értékelni, amikor Karl, Torino lelkes látogatója, utólag felvilágosította.

Lambert átkeresztelése Diegóra Gundi által érthető volt, illetve Gundi érthetővé tette. Más embert faragott Lambertből, és ezt a másik embert elkeresztelte Diegónak. Mindketten hangsúlyozták: Gundi nemcsak hogy fölfedezte Lambertben Diegót, hanem Diegót is csinált Lambertből. Egy huszonegy kilóval karcsúbb Diegót. A harmadik feleségem huszonegygyel fiatalabb, kezdte Diego minden egyes alkalommal a dicsőítő éneket, én pedig huszonegygyel voltam nehezebb. És amikor huszonegy kilóval könnyebb lett, énekelte tovább Gundi; akkor lett az a Diego, akit az első pillanattól fogva sejtettem benne. Egy ideig csak játszottam Diegót, vette vissza a szót a férfi. Nem hitt a benne rejlő Diegóban, vágott a szavába Gundi. De ő, dalolta Diego, hitt a bennem rejlő Diegóban. Mire Gundi: a Lambert nevetségés elnevezés egy férfias férfinak. Valami puha sajtfélének elmegy, de nem annak a férfinak, akit ő szeret. A férfi, akit ő szeret, tetőtől talpig Diego.

Karlnak alkalomról alkalomra le kellett küzdenie magában a kísértést, hogy végre bevallja a barátjának, mi jutott eszébe, amikor először látta Gundit a Königshofban. Akkoriban a második feleség még a villában lakott, így hát a Königshofban találkoztak, és mármár ünnepi vacsorát csaptak, mindenesetre tették mindezt a jövő komolyságának teljes tudatában. Lambert a második feleségéről már olyan sokat mesélhetett Gundinak, hogy Gundi csak így nevezte: a biedermeiermaca. Amint Karl ott, a Königshofban az asztaluk felé tartott, és amikor Lambert felállt, Karl megfogta Gundi feléje nyújtott kezét, vagyis amikor először látta élőben, hirtelen, pedig természetesen ismerte Gundit a tévéből, és a nő most is, mint minden műsorban, türkizt viselt, mégis ez villant fel a fejében szalagcímként: *A fekete özvegy pázrás után megöli a partnerét.* Pedig a fényes, vi-

lágos türkiz selyemruhájában állt ott előtte. És ezt az estét követően is mindig a türkiz valamilyen árnyalatában mutatkozott. Karl áruháznak érezte Lambert-Diegóval szemben, hogy nem tudta bevallani neki a fekete özvegyes gondolatot. Pedig mindhárman biztosan jól nevettek volna ezen a Disney-filmbe illő ötleten. És most ott fekszik a barátja, bénultan.

Látod, Lambert, mondta maga elé Karl, még kilenc óra sincs, Gundi még sosem telefonált ilyen korán. A fél kilences hívás azt jelenti, hogy egész éjjel nem aludt, az ő életritmusa szerint a fél kilenc valamivel éjfél utának felel meg, és én, drága Lambert, egy perccel sem tudtam volna több időt tölteni ezzel a beszélgetéssel, mert minden hétfőn kilenckor fel kell hívnom Frau Varnbühler-Bülow-Wachtelt; így van ez, drága Lambert, nagyon eltérően alakult a kettőnk életritmusa, mert én héttől az árfolyamokkal foglalkozom, velük kell foglalkoznom, drága Lambert. Bocsáss meg. Kérlek.

Nem tudta, hogyan kezdjen hozzá, miként terelje el a gondolatait a mozgásképtelen barátjáról. Ettől a nyomorúságos helyzettől, hogy csak fekszik ott bénultan, hirtelen olyan közel érezte magához, mint már nagyon régen.

Tárcsázta Amei Varnbühler-Bülow-Wachtel számát. Már kívülről tudta. Minden egyes billentyű lenyomásakor le kellett győznie a belső ellenállását.

Amei Varnbühler-Bülow-Wachtel huszonöt éve háromszoros özvegy volt. Karl von Kahn akkor még a Hypo Banknál dolgozott, lakossági ügyfelek tartoztak hozzá, és talán a nyugdíjazásáig egyenlő lett volna egy azonosítószámmal, ha az ügyfele, Ratterer báró egy napon azt nem mondja neki: Ha ebben a hierarchiában akar megaszalódni, ezzel az erővel akár papnak is mehetett volna. Karl

a bárónak azt felelte, ha a Hypo helyett órá bízza a betéti számláját, akkor felmond a banknál, és saját céget alapít. A báróval együtt végül hét ügyfelet csábított el a banktól, évekig odaadóan gondját viselte a pénzüknek, és még gazdagabbá tette őket, mint amilyenek amúgy is voltak. Hét ügyféllel, akik együttesen mintegy 50-60 milliós befektetéssel látják el, már lehet céget alapítani. Ha azonban a hét ügyfélből három mindjárt a második évben meghal, és amennyiben a megtakarításaikat a tanácstalan és kapzsi örökösök eltékozzolják – márpedig maga Ratterer báró volt az egyik elhalálozott –, és ha ráadásul még az államügyész is rászáll a legpotensebb ügyfél csalárd csődje miatt, akkor éjszakánként bizony lehet lyukat bámulni a mennyezetbe. Amei, a háromszoros özvegy, Schertenlieb professzor, a muzikális fizikus, valamint a háromszor elvált bölcsészprofesszor, Leonie von Beulwitzten nélkül megbukott volna. Valószínűleg. Talán. Semmiképp. Nem engedheti meg magának, hogy megbukjon. Arra ítéltetett, hogy ne bukjon meg soha.

A hétfő reggel kilences telefonhívás rituálé volt. Frau Varnbühler-Bülow-Wachtel minden bejelentkezéskor elmondta az összes családi nevét, plusz a keresztnevét, mindegyik név végét kissé éneklőn ki-mondva, mintha kérdést intézne a hallgatójához, a Wachtel utolsó szótaga pedig úgy hangzott, mintha két l-lel írják. Karl von Kahn erre a saját nevének lefelé hajló melódiájával válaszolt, mintegy választ adva a föltett kérdésre.

Amei Varnbühler-Bülow-Wachtel volt a legrégebbi ügyfele. Idős-kori cukorbetegséggel küszködött, ezért a gyógyszeripari befektetések érdekelték. Mindig pontos információkat akart azoknak a cégeknek a termékeiről, amelyeknek a részvényeit meg kellett vásárolnia. Karlnak tehát a szokásos formulák kötelező jellegű ledarálását

követően minden hétfőn lényegi információval kellett szolgálnia. Az özvegynek a hétfő a játéknapja. Az üzleti döntéseit sakkhúzásként szeretné értelmezni és átélni. Karl az ő kedvéért írta a hírlevelébe a legújabb cikkét arról a jelenségről, amit a szakmában fenntarthatóságnak neveznek, és amely a szakmai etika kulcsszavának számított. Végre sikerült az angolszász dominanciának amúgy tehetetlenül kiszolgáltatott szakzsargon-kreátoroknak valamiféle versenyképes német szót kitalálniuk.

Karl tehát Frau Varnbühler-Bülow-Wachtel tiszteletére írta meg azt a cikket. Főhajtásként a következményekre is figyelmet fordító befektető előtt. Ugyanakkor, mivel voltak egészen más habitusú ügyfelei is, kénytelen volt ennek az ellentétét is ugyanúgy érvényesíteni. Frau Varnbühler-Bülow-Wachtel mindenesetre úgy érezhette, hogy Karl azt a politikát és etikát részesíti előnyben, amit ő képvisel. Ez nem volt igaz, de örült annak, hogy az özvegy így látja.

A mai napon olyan vételt ajánlott a nagyságos asszonynak, amit mintha csak órá szabtak volna. Ha óhajtja, azonnal vásárolhatunk is. A Paion nevű biotechnológiai vállalatról van szó, amely nemrég még oly sután aváskodott fel a tőzsdére. Első, botladozó lépéseiket csakis a nagyságos asszony kedvéért kísértem figyelemmel. A kezdő árfolyam háromszor csökkent, először tizennégyet ért a részvény, aztán tizenkettőt, aztán tízet, most éppen nyolcat. Ha egyetért vele, most bezállhatnánk. Olyan vérrögöldő gyógyszer kifejlesztésén dolgoznak, amelynek a hatóanyaga egy dél-amerikai denevér nyálából származik, de később géntechnológiával akarják tovább gyártani, és drámai gyorsasággal lesz képes megmenteni az agyvérzéses betegeket.

Amei Varnbühler-Bülow-Wachtel hagyta meggyőzni magát. Följegyeztem, mondta, holnap jelentkezem, mennyire gondolt?

Ötvenezerre, mondta Karl von Kahn, olyan könnyedén ejtve ki a számot, mint afféle semmiséget; ez is része volt a rituálénak, illetve a játéknak.

Ha beszállok, felelte erre az özvegy, és rituálisan megismételte, ha beszállok, finanszírozást javaslok.

Mindig finanszírozást javasolt. Ami ebben az esetben azt jelentette, hogy a Schering-portfólióból kívánta átcsoportosíttatni az összeget, mert azt olvasta a *Süddeutsche Zeitung*ban, hogy a Schering a Yasmin és a Mirena nevű termékeivel piacvezető lett a fogamzásgátlók piacán, ebben pedig az özvegy nem kívánt részt venni. Karl egy megszorítással tudott egyetérteni a döntéssel: csak akkor adja el a Schering-részvényeket, ha a Schering-vezér legújabb rekorderedményekkel, illetve azzal a vízióval kapcsolatos bejelentésének, hogy mostantól nagyobb ütemben fog nőni a nyereség, mint az árbevétel, az árfolyam-növekedésen is mérhető lesz az eredménye. Mivel azonban addigra késő lesz kedvező induló árfolyamon Paion-részvényeket vásárolni, a nagyságos asszony engedelmével hitelből finanszírozná az indulást. Tudvalévő, hogy mostanában szinte könyörögnek a piacon a hitelfelvételért. Mivel azonban ő, Karl mindig a nagyságos asszony teljes portfólióját tartja szem előtt, és ha már itt tartanak, találóbbnak tartaná a befektetési üvegház megnevezést, mint a portfóliót, azt is javasolhatja, hogy a Paion-vásárlást a Puma-részvények eladásából finanszírozzák. Két okból: ma reggeli hír, hogy a Puma megint visszavásárol valamennyit a részvényeiből, újabb százmillió euró értékben, ami azt jelenti, hogy a Puma emelkedni fog. Másodszor: a Puma profilja idegen faj a nagyságos asszony befektetési üvegházának többi burjánzó lakója között.

Éppen ezért ott a helye, szólott emelt hangon az ügyfél.

Mindig is irigyeltem az ösztönös szuverenitását, felelte Karl, már a fináléhoz tartozó hanghordozással, és hozzátette: örül, hogy a nagyságos asszony ma reggel is ennyire ura a helyzetnek, ráadásul még az évszaknak megfelelően, azaz nem tavasziasan folyt a beszélgetés. A viszonthallásra!

Jelentkezem, kedvesem, mondta az asszony. *Adieu!*

Adieu!, visszhangozta Karl a rituálé szabályainak megfelelően, az özvegnél halkabban.

Minden egyéb alkalommal nem szűnő élvezettel vett részt a rituáléban, ezúttal azonban nevetségesnek érezte. Lambert! Amint fölérte, és észlelte, hogy lebényt, azonnal elhányta magát! És Gundi! Ahogy a ténynek kijáró keménységgel közölte ezt!

Amei Varnbühler-Bülow-Wachtel kora, saját időszámítása szerint: kilencven plusz. Ma már az ügyfelek nem hálnak meg csak úgy, mint az első három évben. Amint betöltötték a nyolcvanát, fölfelé ível a pálya. Erről Karl a befektetések folyton új és újabb, mindig izgalmas, olykor drámai át- és átrendezésével gondoskodott. Az évek során művészi tökélyre fejlesztette, hogyan kell a hetvenpluszos, nyolcvanpluszos, kilencvenpluszos ügyfeleket megnyerni a hosszú távú befektetéseknek. Nem fárasztotta őket a szakma önbecsapó mechanizmusának műanyag kifejezéseivel, amelyek azt kommunikálták, hogy egyre kifinomultabb gépezetek és módszerek segítségével képes átlátni, kiszámítani és irányítani a piacok időjárászerű működését. Maradt a természetességnél. Ez volt az ő nyelve. A piac minden egyes megmozdulásának van valami hatása, az pedig visszahat az okra. A módosult ok pedig újabb, módosító hatással bír, amely egy másik hatás megváltozott oka lesz. Seholy sem számít akkora igazságnak, hogy nem léphetsz kétszer ugyanabba a folyóba, mint

a befektetésbizniszben. És ő, Karl az az ember, aki az ügyfelei szolgálatában elindít valamilyen hatásmechanizmust, de aztán folytatnia kell ezt a cselekvést, mert az oda-vissza hatások folyamata szüntelen, akkor is, ha egy lépés során visszavonjuk a legutóbbi lépésünket. Likvidációnak hívják ezt a lépést, amit sem ő, sem az ügyfelei nem akarnak. Aki él, nem akarja. Márpedig Karl von Kahn és az ügyfelei az élet pártján állnak. Kamat, kamatos kamat. Felélni banális. Az élet a gyáron újabb, újabb és még újabb befektetését kívánja.

A hírlevelei élén mindig *A hét idézete* állt. Úgy találta, vonzó módja ez a felvilágosításnak, az üzletfilozófia közkinccsé tételének az ügyfelek között. A legutóbbi hírlevél élén ez állt: *Money makes money. And the money that money makes, makes more money.* Benjamin Franklin. Hát igen. Ez az idézet tizennégy szívélyes reakciót vont maga után. A válaszüzeneteket a következő hírlevélben fogja közzétenni. Érezzék az ügyfelek, hogy egy olyan klub tagjai, amelyet nem alapított meg senki, mégis érezni lehet, ki tartozik oda.

A pénteki hírlevelekben Karl von Kahn a gazdaság nyelvét fordította emberi nyelvre, de annyi színt használt fel hozzá a szakmai zsargon dzsungeléből, hogy az ügyfelei egy pillanatig se kételkedjenek a hozzáértésében. A szociológiai és statisztikai vészmadárkodásnak, vagyis bármilyen demográfiai tárgyú fecsegésnek legföljebb azért kegyelmezett, hogy hatvan- uszke kilencvenéves kuncaftjait megnevettesse. A legutóbbi hírlevél szerkesztői jegyzetében kissé kirúgott a hámból. Fogalmuk sincs, miről beszélnek, írta, amikor rólunk fantáziálnak. Életciklus-alap, nyugdíj-előtakarékossági alap, képzeljék csak el, hogy efféle biztosításmatematikai szeméttel akarnak szembenézni azzal a ténnyel, hogy még mindig élünk. Úgy írnak az életkorunkról, mint egy magashegységről, amelyet csak

a repülőablakból ismernek. Egyszer már átrepültek fölöttem. Nem tudják, milyen a hegyek között élni. Az öregség: magashegység. Az élet magaslata – a vasárnapi szentbeszéd stílusában így beszélnek a korunkról. Valójában a mi életkorunk nem létezik. Az alarmisták csinálmánya. Nem tudják, milyen az én életkoromban élni, vagy a te életkorodban. Adatok vagyunk, amelyekkel a statisztika bendőjét tömik. Úgy beszélnek rólunk, ahogy a szívek beszél a színekről. Az én életkoromról, a te életkorodról nincs valós információjuk. A semiből veszélyt fabrikálnak, és megrajzolják a horizontot, ahol aztán ők maguk bukkannak fel a Nagy Megmentőként. A manőverhez felhasznált szakértői zsargon arra a nyelvre emlékeztet, amelyet a teológusok mozgósítanak, amikor bizonyítani akarják Isten létezését. Az értékpapírok, amelyek megvásárlására elszántuk magunkat, katasztrófabiztosak. Azért, hogy mégse unatkozzunk, kötöttünk melléjük egy részvénycsomagot, amely követi a tőzsde hullámlásait. Emellé még eladási opciókat is vásároltunk. Ha esnek az árfolyamok, az opciók értéke nő. Nem a csökkenő részvényeket adjuk el, hanem a csökkenő részvények miatt dráguló eladási opciókat. Így éljük túl a válságot. Nem kerülhetünk komoly bajba. Hiszen elrepülök én bárhová, Berlinbe, Kölnbe, Frankfurtba, Zürichbe, Stuttgartba is, ha ott gyűlik össze az értékteremtés láncolatában tevékenykedők eliteje.

Az értékteremtés láncolata: Karl ízlésének való kifejezés. Nem lehet elég gyakran mondani. *Az értékteremtés láncolata.* És hogy ne kelljen elhinniük valamit, amit tudhatnak is, tisztelt hölgyeim, tisztelt uraim, Karl von Kahn fölfedi önök előtt azokat a számokat, amelyek egyedül számítanak: ha a várható élettartam 10 százalékkal nő, a járadék színvonalának megőrzéséhez elegendő a 0,17 ezrelékes hozamnövekedés. Ez azért már megnyugtató információ. Egyetlen

megszorítással: A számítás csak ránk vonatkozik; ránk, akik érték-papírok és részvények útján gondoskodunk magunkról; ránk, akik a kamatos kamatból, az újrakötésekből élnek.

Karl von Kahn imádta nézni az ügyfelei ámulattól felragyogó arcát, amikor eldalolta nekik a tiszta nyereség melódiáját. A figyelmüket ilyenkor mindig felhívta azokra is, akiket rosszul informálnak, és akik az államra bízzák az ügyletet. Az ő esetükben a banális fatális-sá válik. Egyre kevesebb járulékfizetőnek kell gondoskodnia egyre több idős emberről. És miért? Mert az állam nem tudja, mit kezdjen a rábízott pénzzel, miközben mi kamatot vetünk, és kamatos kamatot aratunk. Ennyit azért meg kellett volna tanulni a 20. századból: semmiben sem lehet kevésbé bízni, mint az államban. Az állam nem hoz létre semmit. Csak szabályoz. A nagy szabályozó. Örvendjünk, hogy megmenekülhettünk a felelőtlenség e cirkuszától. És sajnáljunk mindenkit, aki még ki van szolgáltatva neki. Ugyan ki készítette elő a háborúkat, ki hirdetett hadiállapotot, ki vitte vágóhídra az embereket? Az államok. Eljön az idő, mégpedig hamarosan, amikor az államok elsovadnak, nem marad belőlük egyéb, mint a bürokrácia üres vakablakainak sora. *Tőkepiaci információs felelősségről szóló törvény*. Az állam ilyen szörnyszülötteket produkál. Mi, akik a magunk ügyeit intézzük, mi vagyunk a jövő úttörői.

Mindenki hagyja, hogy hízelgő képet fessenek neki a világról. Nemcsak hogy hagyja: szomjazik rá. Csupán önmagát kell elsőként meggyőznie róla, hogy ez a világ a lehetséges világok legjobbika. A világméretű folyamatok mindig a jobb megoldás irányában zajlanak. A rosszabb opció veszít. Bárki tanúja lehet annak, amint minden alkalommal mennyi, de mennyi rosszabb megoldás vall kudarcot. A csatát a jobb megoldás nyeri. Ez a tautologikus axióma. Ez az a kép-

let, ami alapján a földi folyamatok zajlanak. Ha nem nyersz, te vagy a rosszabbik. De nyerhetsz. Mert mindenki a jobb opció oldalán áll. Ez annyira paradox, amennyire igaz. Abszolút igazság.

Erről gyözködte egymást Diego és Karl hosszú éveken át. Diego adta meg az alaphangot, Karl követte őt. Akkor is, ha ellentmondott neki. Ezáltal kényszerítette rá Diegót is, önmagát is, hogy ne szakadjanak el a földtől. Diego fáradhatatlanul gyűjtött mondatokat olyan könyvekből, amelyeket halhatatlannak tartottak, mert túléltek három- vagy négyszáz évet. A legszívesebben Voltaire-mondatokkal szerelte föl magát. Akár mindahányat be is lehetett keretezni és kiakasztani a falra. Gundi megmosolyogta Diego igyekezetét. Az én kis idézetgyűjtőm, mondta, majd kezébe fogta a férfi két kezét, és megcsókolta az ujjhegyeit.

Karl csak a hírlevélben használt idézeteket. A személyes beszélgetések során inkább a tapasztaltat, a derűset és a bizakodót adta. Az is volt, legalábbis társaságban. Az ügyfelek felélénkítették. Minden egyes javaslata teljes egészében annak az eredménye volt, amit az ügyfelek elmondtak neki. Amint egyedül maradt, gyakran azt sem tudta, magán hogyan segítsen. Úrrá lett rajta a csüggedtség. Más volt a világ. Bosszút állt azért, mert Karl túlságosan dicsérte, holott tudta, hogy nem olyan, amilyennek a róla áradozó szavai lefestik. Ha az ügyfelek így látnák, ilyen csüggedtnek, azt hinnék, hogy csaló. Minden embernek kötelessége, hogy minden másik emberrel szemben magasztalja a világot. Különben mindennek vége. Kétségbeesni szabad, de csak a négy fal között.

Senki sem veheti észre, ha elcsüggedsz. Még te magad sem. Helen főleg nem. Az asszony szelíd, de elvi alapokon nyugvó rendíthetlensége kizárta abbéli képességét, hogy meglássa másban a csüggedést.

Másfelől elég volt Karlnek annyi, hogy déltájban, úton Schertenleib professzorhoz Gräfeltingbe, megálljon a peronon, és nézze, ahogy a sínek izzanak a napfényben. Ilyenkor újra készen állt bármilyen illúzióra.